

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL G. J. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. kovo 7 d. Nr. 242-88

Vilnius

Lietuvos bankas gavo G. J. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. rugsėjo 7 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis (*duomenys neskelbtini*), (toliau – automobilis). 2017 m. rugsėjo 14 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko automobilio civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

2017 m. spalio 4 d., pareiškėjui paprašius apskaičiuoti preliminarią draudimo išmoką, draudikas naudodamas specialias programas ir įvertinęs užfiksuotus defektus sudarė preliminarią sąmatą, kurioje draudimo išmoka buvo apskaičiuota pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, ir nurodė, kad draudimo išmoka galėtų siekti 1 151,44 Eur.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, kreipėsi į UAB „Pajūrio autorika“, prašydamas sudaryti automobilio remonto išlaidų vertinimo ataskaitą. 2017 m. spalio 5 d. automobilio vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos yra 1 309 Eur.

Draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, kreipėsi į tris remonto įmones: UAB „Autofortas“, UAB „Meistritas“ ir K. Čėsnos IĮ „Koralas“, kad būtų apskaičiuota automobilio sugadinimų remonto kaina. UAB „Autofortas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad remontas kainuos 985,73 Eur, UAB „Meistritas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje buvo nurodytos 1 007,82 Eur automobilio remonto išlaidos, o K. Čėsnos IĮ „Koralas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 881,99 Eur. 2017 m. lapkričio 14 d. draudikas pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas išmokėti 958,51 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. rugsėjo 7 d. įvykio padarytą žalą.

Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad draudikas apskaičiuodamas draudimo išmoką rėmėsi iš anksto suderintomis sąmatomis ir ignoravo rinkos sąlygas. Pareiškėjo teigimu, vertinančios turtą draudimo bendrovės privalo būti išorės turto vertintojų sąrašė, turėti specialistų, turinčių tinkamą kvalifikaciją ir gebančių rengti ataskaitas, atitinkančias Turto ir verslo vertinimo įstatyme nustatytus reikalavimus. Remdamasis šiais argumentais pareiškėjas prašo rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitą, ir atlyginti pareiškėjo ginčo nagrinėjimo metu patirtus nuostolius.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punkte nurodyta, kad draudimo išmoka gali būti apskaičiuojama pagal nukentėjusio trečiojo asmens realiai patirtas dėl

eismo įvykio sugadintos transporto priemonės remonto išlaidas arba teoriniu skaičiavimų būdu. Draudiko teigimu, tuo atveju, kai nukentėjęs trečiasis asmuo automobilio neremontuoja, draudimo išmoka yra apskaičiuojama, įvertinus būtinas automobilio remonto išlaidas be PVM. Taisyklėse nustatyta, kad būtinos automobilio remonto išlaidos yra apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Draudikas pabrėžė, kad Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nustatyti nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį, vadovaudamasis įmonių, turinčių teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktais turto remonto išlaidų skaičiavimais. Draudikas teigė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 13 punkto nuostatomis, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias automobilių remonto įmones, kad būtų pateikti automobilio remonto išlaidų skaičiavimai pagal tų remonto įmonių nustatytus darbų ir detalių įkainius. Draudiko teigimu, remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, buvo apskaičiuota 958,51 Eur vidutinė automobilio remonto kaina, t. y. buvo priimtas sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį.

Draudikas mano, kad pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita realiai patirtų išlaidų nepagrindžia, todėl laiko, kad tai, kad nuostolis turi būti apskaičiuotas būtent pagal Vertinimo ataskaitą, šiuo atveju nėra įrodyta. Draudiko manymu, Vertinimo ataskaitoje nurodytos darbų ir detalių kainos ir įkainiai yra tik teorinio pobūdžio, nepagrįsti jokiais realiais servisų pasiūlymais, todėl draudikas nusprendė atlikti rinkos tyrimą ir nustatyti realias automobilio remonto išlaidas. Draudiko apskaičiuotą draudimo išmokos dydį grindžia oficialiai Lietuvoje veikiančių ir nemažą darbo patirtį turinčių remonto įmonių sudarytomis šamatomis, o tai atitinka teisės aktų nuostatas, įpareigojančias draudiką atlyginti būtiną nukentėjusio asmens patirtas išlaidas, apskaičiuotas pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius. Įvertinus tai, kas buvo išdėstyta, draudiko įsitikinimu, žalos administravimas vyko pagal teisės aktų reikalavimus, nuostolio dydis apskaičiuotas sąžiningai ir yra pakankamas, kad pareiškėjo automobilis būtų atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį. Dėl šių priežasčių, draudiko nuomone, pareiškėjo reikalavimas nepagrįstas ir negali būti tenkinamas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, (toliau – Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2017 m. rugsėjo 7 d. eismo įvykio metu automobiliui padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDI) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas arba Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto

išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas, bet ne vienintelis, iš žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl taip pat turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto Vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, remdamasis UAB „Pajūrio autorika“ sudarytos Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui 2017 m. rugsėjo 7 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas, siekdamas nuginčyti turto vertinimo ataskaitą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Autofortas“, UAB „Meistritas“ ir K. Česnos IĮ „Koralas“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto kainą. Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos sudaro 1 309 Eur. Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Autofortas“ nurodė, jog transporto priemonę suremontuotų už 985,73 Eur, UAB „Meistritas“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 1 007,82 Eur, o K. Česnos IĮ „Koralas“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 881,99 Eur.

Vertinant pareiškėjo reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Nagrinėjamu atveju draudiko pateiktos UAB „Autofortas“, UAB „Meistritas“ ir K. Česnos IĮ „Koralas“ sudarytos automobilio remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2017 m. rugsėjo 7 d. įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų ir Vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo nustatytų automobilio remonto išlaidų. Vertinant draudiko argumentus, kad Vertinimo ataskaitoje yra nurodyti nepagrįstai dideli remonto darbų įkainiai, nustatyta, kad turto vertintojas remonto išlaidas apskaičiavo laikydamas, kad darbo valanda kainuoja apie 33 Eur, nors draudiko pareiktose sąmatose įkainiai svyruoja nuo 23,50 Eur iki 26,30 Eur už darbo valandą. Atsižvelgiant į tai, kad draudiko pateiktos automobilio remonto sąmatos yra sudarytos realių autoservisų, o tai reiškia, kad pareiškėjo automobilis viename iš jų galėtų būti suremontuotas už būtent draudikui pateiktose

sąmatose nurodytas kainas ir darbų įkainius, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio remonto išlaidas, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo, atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės remonto variantą.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko 2017 m. lapkričio 14 d. pareiškėjui nurodytos 958,51 Eur automobilio remonto išlaidos ir remonto įmonių nustatytos automobilio remonto išlaidos buvo apskaičiuotos nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Draudiko ir remonto įmonių skaičiavimai buvo atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos 14 punktu, kuriame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo sąnaudų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo bei apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Atkreiptinas dėmesys, kad draudiko nustatytas 958,51 Eur nuostolio dydis buvo pagrįstas objektyviais įrodymais (remonto įmonių sudarytomis transporto priemonės remonto sąmatomis), patvirtinančiais, kad už draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką pareiškėjo automobilis būtų visiškai atkurtas iki 2017 m. rugsėjo 7 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatyto prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas 958,51 Eur žalos dydis atitinka teisės aktuose įtvirtintas tikslios žalos nustatymo taisykles.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo pagal remonto įmonių sudarytose automobilio remonto sąmatose nurodytą automobilio atkūrimo išlaidų vidurkį draudiko apskaičiuotos žalos atitikties Taisyklių 15 punkto nuostatomis ir tikslios žalos nustatymo sąlygoms (CK 6.251 straipsnis). Siekdamas nuginčyti draudiko apskaičiuotą 958,51 Eur draudimo išmoką, pareiškėjas iš esmės tik teigė, kad draudimo išmokos nustatymas pagal remonto įmonių nurodytas transporto priemonės remonto išlaidas yra nepagrįstas ir neatitinka rinkos sąlygų, tačiau nepateikė jokių įrodymų (Vertinimo ataskaita, kaip minėta, neatitinka ekonomiškumo principo), leidžiančių suabejoti remonto įmonių sudarytose automobilio remonto sąmatose nurodyta dėl 2017 m. rugsėjo 7 d. eismo įvykio automobiliui padarytų sugadinimų remonto darbų apimtimi, sugadintų detalių remonto technologija, pobūdžiu ir kt. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjo teiginiai dėl remonto įmonių sudarytų automobilio remonto sąmatų pagrindu draudiko atlikto žalos dydžio nustatymo nepagrįstumo nėra patvirtinti objektyviais įrodymais.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal remonto įmonių nustatytų automobilio remonto išlaidų vidurkį atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisykles, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad prašydamas atlyginti ginčo nagrinėjimo metu patirtus nuostolius pareiškėjas neįvardijo patirtų nuostolių dydžio ir nepateikė jokių duomenų, pagrindžiančių šį reikalavimą ir įrodančių, kad pareiškėjas realiai patyrė nuostolių. Kaip minėta, Lietuvos bankas nustatė, kad draudikas pareiškėjui mokėtiną draudimo išmoką nustatė vadovaudamasis teisės aktais (t. y. nebuvo nustatyto pareiškėjo teisių pažeidimo fakto), todėl reikalavimas atlyginti ginčo nagrinėjimo metu pareiškėjo patirtus nuostolius taip pat nėra tenkintinas.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta Vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jam priklausančios transporto priemonės iki 2017 m. rugsėjo 7 d. eismo įvykio buvusią būklę, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio

26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo G. J. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius